

Helstu efnisatriði raforkulaga, einkum eftir breytingar vorið 2004

Handa iðnaðarnefnd

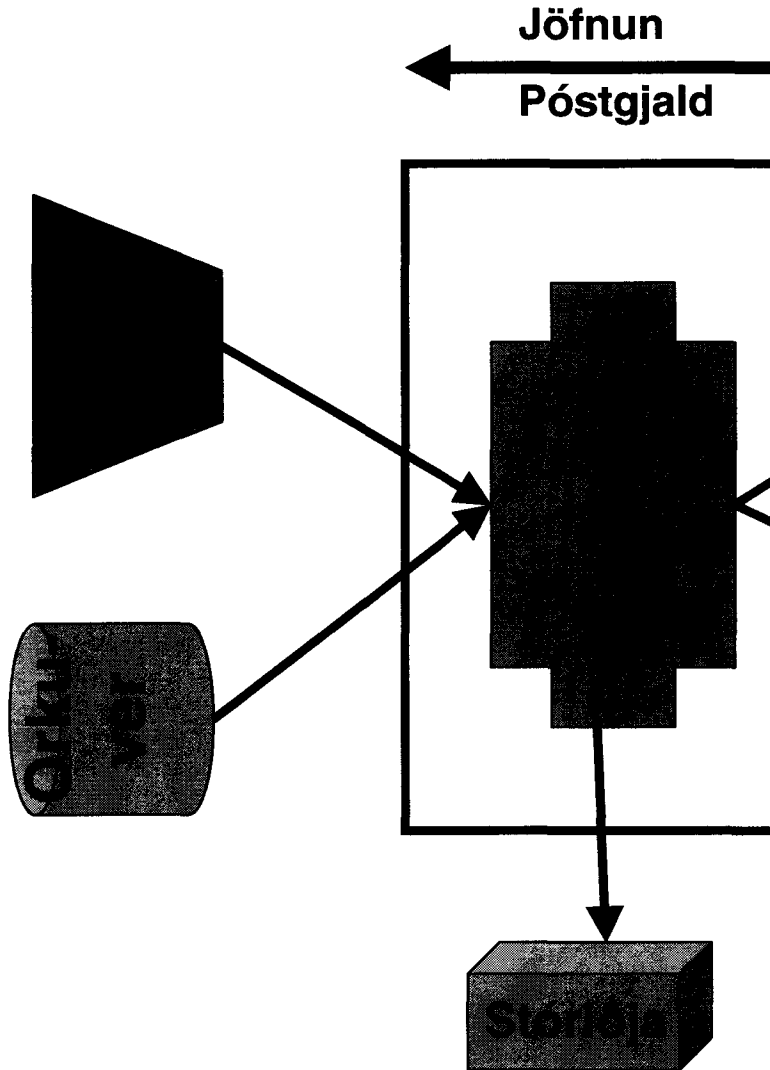
ÞH 30. nóv. 2004

*Alþingi
Erindi nr. Þ 131/303
komudagur 30.11.2004*

Drög af sögu raforkulaganna

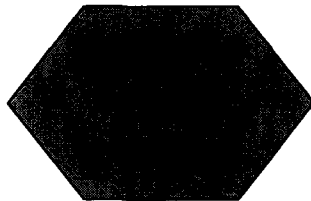
- **U.p.b. 1994**
  - Fyrstu þreifingar í Brussel
- **1996: Nefnd Þórðar Friðjónssonar**
  - Allir flokkar og hagsmunaaðilar
  - Sammála
- **U.p.b. 1997**
  - Á að sækja um undanþágu?
  - Þingsályktunartillaga
- **1997: Tilskipunin tekur giidi**
- **2002: Íslandi ætlað að taka upp tilskipunina**
- **1. júlí 2003: Raforkulög koma til (fyrstu) framkvæmda**

Raforkugeirinn

Jöfnun á hverju veitusvæði

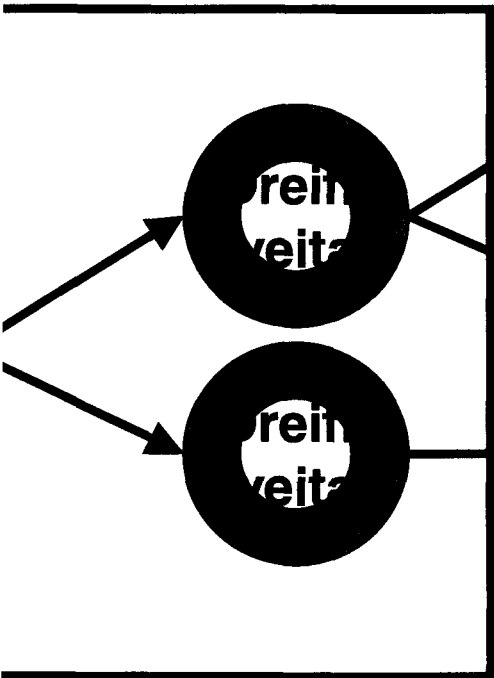
Póstgjald

Neytendur
(í dreifbýli)

Neytendur

Neytendur

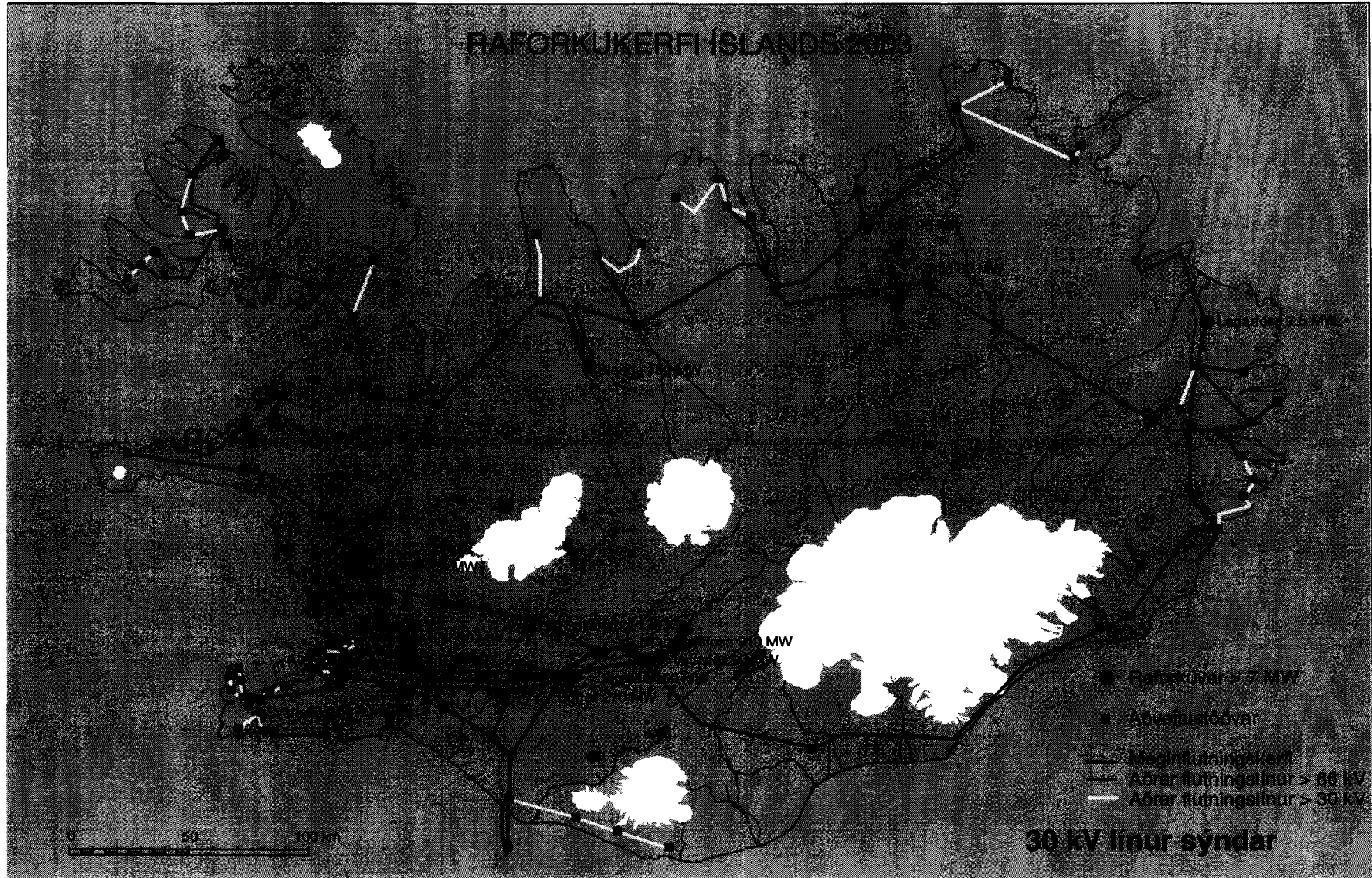
Sérleyfi

Fyrirtækin skv. raforkulögum

- **Orkuvinnsla**
  - Bókhaltslega aðskilin
- **Eitt flutningskerfi**
  - Sérstakt fyrirtæki, “Landsnet”
- **Dreifiveitur**
  - Bókhaltslega aðskildar
- **Sala**
  - Bókhaltslega aðskilin

Umfang flutningskerfis

- **Meginflutningskerfi skv. nógildandi lögum:**
  - Núverandi kerfi Landsvirkjunar
  - Tenging við virkjanir $\geq 7,0$ MW
  - 66 kV kerfi Rarik og OV
  - Tenging við veitur HS-Vestmannaeyjum, Orkuveitu Húsavíkur og Rafveitu Reyðarfjarðar
  - 55 afhendingarstaðir til dreifiveitna
- **Flutningskerfið nær frá virkjunum að fyrstu aðveitustöðva á jöðrum þéttbýlis**
  - Þannig tilheyra innanbæjarlínur, þótt þær séu á 66 kV spennu eða hærri, ekki flutningskerfinu

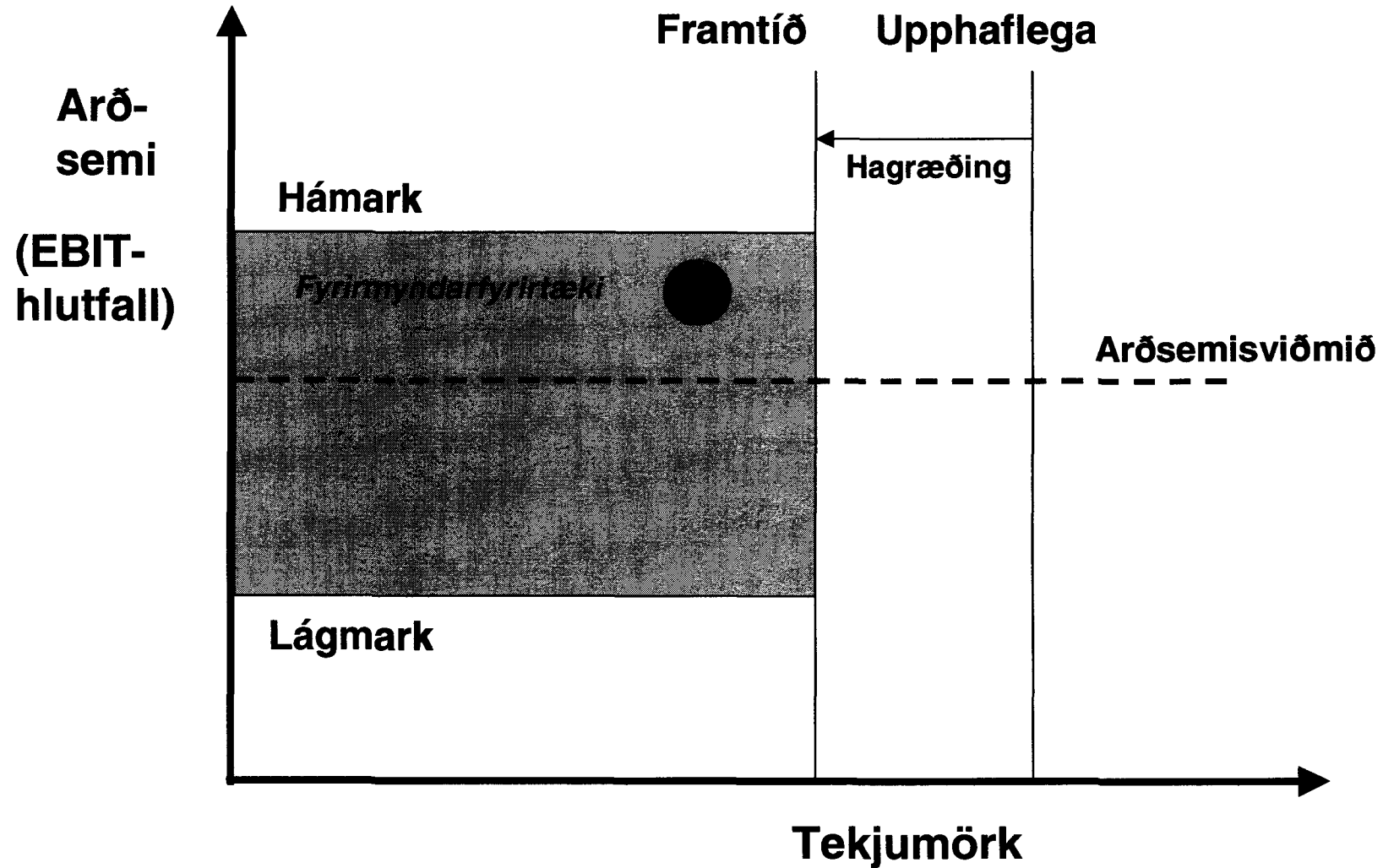

Landsnet

- **Hlutafélag**
  - Núv. eig. flutningsvirkja leggi fram eignir sínar, leigi eða selji
- **Mat flutningsvirkja**
  - Eigendanefnd hefur lokið mati á flutningsvirkjum
- **Takmörkun á heimildum hluthafa**
  - Eigendum er fram til loka árs 2011 eingöngu heimilt að selja hlutafé sitt til annarra hluthafa

Verðeftirlit með sérleyfisstarfsemi

Fyrirkomulag á Norðurlöndum

- **Noregur (og hliðstætt í Danmörku)**
  - Tekjurammar til 5 ára
  - Víður arðsemisrammi (2-15%)
  - Hagræðingarkröfur
  - Gjaldskrár samþykktar fyrirfram
- **Svíþjóð (og svipað í Finnlandi)**
  - “Eðlileg gjöld”
  - Fyrirtækin setja gjaldskrár
  - Klögumál eftir á
- **Hvert stefnir?**
  - Eðlilega byrja menn á arðsrömmum
  - Þróunin virðist í átt að tekjurömmum
  - Áform Svía
    - Tekjurammar á grundvelli samræmds kostnaðarlíkans

Gjaldskrárferill

OS ákveður tekjumörk

Fyrirtæki setur gjaldskrá

OS hefur 2 mán. til athugasemda

Gjaldskrá tekur gildi

Arðsemi og tekjurammar

- **Reiknuð arðsemi í tekjurömmum**
  - Jöfn markaðsávöxtun 5 ára óverðtryggðra skuldabréfa (ca. 8%)
  - En með tímaaðlögun:
    - Byrji í helmingi (ca. 4%)
    - Smáhækki með hagræðingarkröfu á 5 ára tímabili
- **Leyfð raunveruleg ávöxtun**
  - Ekki yfir $4/3$ af markaðsávöxtuninni á þriggja ára tímabili (tæplega 11%)
  - Ekki undir $1/2$ af ávöxtunarkröfunni á þriggja ára tímabili (ca. 4%)

Gjaldskrá fyrir almenna úttekt

- **Sama gjald í öllum aðveitustöðvum dreifiveitna**
  - Gjaldið miðist við að orkan sé afhent á á 66 kV spennu
  - Afsláttur verði veittur ef afhent er á hærri spennu
  - Með sama hætti er tekið tillit til annars mismunar í afhendingarþjónustu

Gjaldskrá fyrir innmötun raforku

- **Sama innmötunargjald óháð staðsetningu**
- **Sérstakt tengigjald vegna nýrra virkjana**
  - Kostnaður við tengingu að frádregnum væntum tekjum skv. hinni almennu gjaldskrá
  - Mismunurinn getur bæði verið jákvæður sem og neikvæður
    - Neikvætt (þ.e.a.s. endurgreiðsla) fyrir vel staðsetta virkjun, t.d. á SV-landi; einnig fyrir Kárahnjúkavirkjun
    - Jákvætt (þ.e.a.s. krafa) fyrir virkjun á Norðvesturlandi, nema hún tengist stóriðju þar
  - Gert upp með sérstökum hætti til hliðar við almennu gjaldskrána

Gjaldskrá fyrir stórnotendur

- **Sérstök gjaldskrá fyrir stórnotendur**
  - A.m.k. 14 MW, 100 GWstundir á ári og a.m.k. 8000 stunda nýting á ári
  - Gildir aðeins um endanlega notendur og á einum stað; ekki dreifiveitur
- **Gjaldskrá standi undir kostnaði**
  - Sérstakur tekjurammi fyrir stórnotendur
  - Innmötunargjald (sem er almennt) auk úttektargjalds standi undir kostnaði vegna stórnotenda
- **Sérstakt tengigjald vegna nýrra stórnotenda**
  - Alveg hliðstætt við virkjanirnar

Tengi- og gjaldskylda virkjana

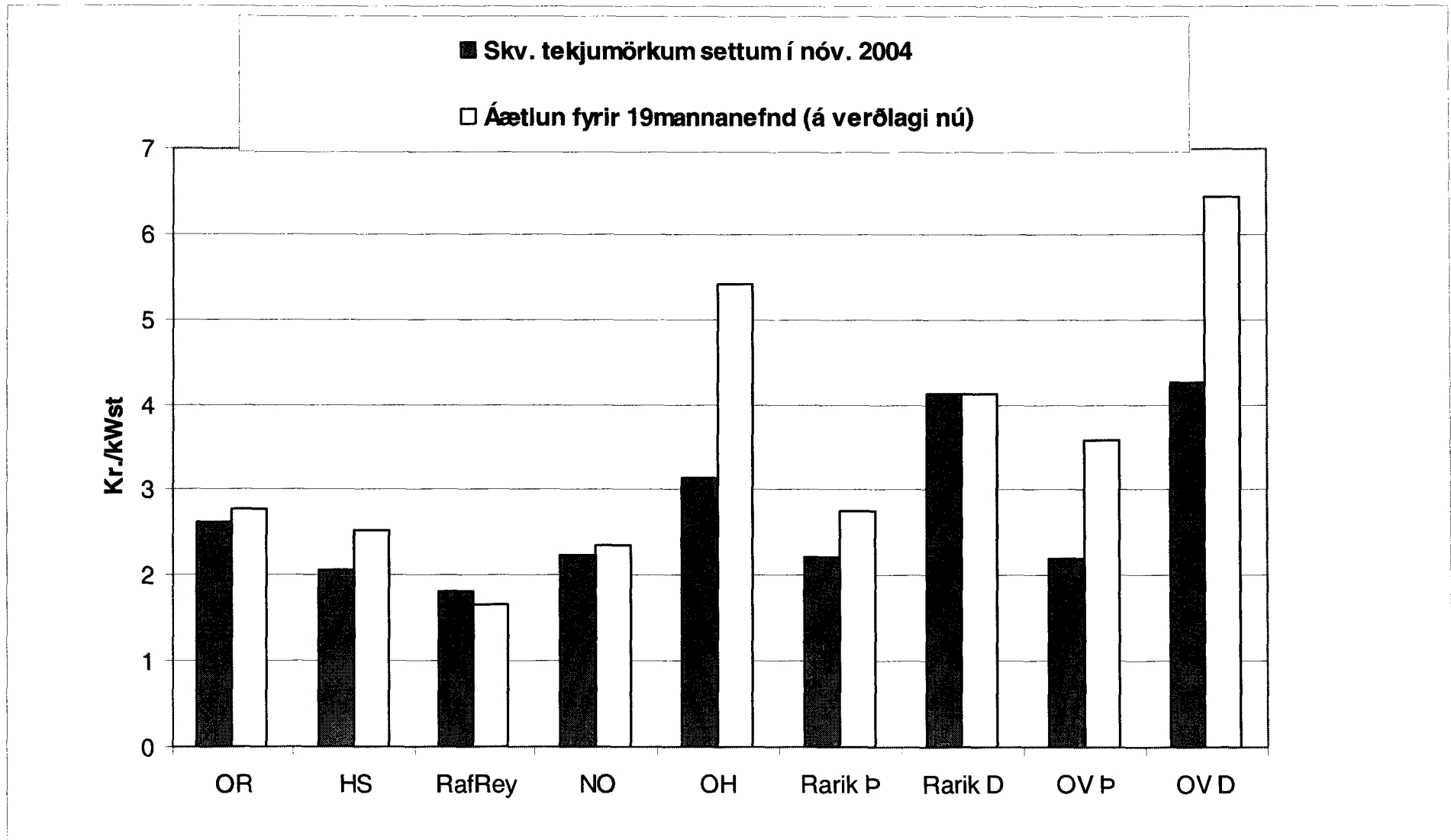
- **Leyfisskyldar virkjanir**
  - Allar virkjanir sem eru 1 MW eða selja á markaði
- **Virkjanir yfir 7 MW**
  - Tengjast flutningskerfinu beint
  - Gjalda fullt innmötunargjald
- **Allar aðrar leyfisskyldar virkjanir**
  - Tengiskyldar í gegnum viðkomandi dreifiveitu
  - Greiða innmötunargjald (sem skiptist milli dreifiveitu og flutningskerfis) fyrir þá raforku sem sett er á markað. *(Nýtt frv. veitir dreifiv. stærri hlutdeild)*
  - Ekki er tekið gjald af eigin notkun

Jöfnun dreifingarkostnaðar

- **Almennt: Eitt og sama gjald á hverju veitusvæði**
- **Dreifiveitur geta þó sótt um að hafa sérstaka dreifbýlisgjaldskrá**
  - Kostnaður vegna dreifingar sannanlega hærri en í þéttbýli
  - Notkun í dreifbýli a.m.k. 5% af heildarnotkun
- **Jöfnun á dreifingarkostnaði einskorðist við dreifbýlið**
  - Niðurgreiðslan verði aldrei meiri en að hæstu almennu gjaldskrá

Útreiknaður meðalkostnaður við dreifingu

Gildistaka

- **Lögin komust til framkvæmda 1. júlí 2003**
  - Flutningskafla skotið á frest
  - “Verðstöðvun” til ársloka 2004
- **Ákvæði um flutningskerfið komast til framkvæmda 1. jan. 2005**
  - Aðeins stærri notendur fá viðskiptafrelsi
- **Markaðurinn alfrjáls 1. jan. 2007**

**Fundur iðnaðarnefndar
vegna frumvarps til laga um
breytingu á raforkulögum**

30. nóvember 2004

Breytingafrumvarp

- Praktískar lagfæringar og útfærslur
  - Við framkvæmd laganna kemur í ljós þörf á lagfæringum og breytingum
  - Vitað fyrir að gera þyrfti breytingar
- Stjórnarmenn og starfsmenn flutningsfyrirtækis hafa réttindi og skyldur opinberra sýslunarmanna
  - Eins og verið hefur, engin breyting á réttarstöðu starfsmanna þrátt fyrir breytingu í hlutafélag
  - Til dæmis ekki verkfallsréttur hjá þeim sem annast rekstur flutningskerfisins

Breytingafrumvarp frh.

- Heimild til færslu of- eða vantekinna tekna á milli ára
  - Sveiflujöfnun vegna utanaðkomandi aðstæðna
  - Dregur úr þörf á eftirliti, ekki þörf á endurskoðun tekjumarka á milli ára
- Greiðsla til flutningskerfis vegna heildarnotkunar á dreifiveitusvæði (líka af framleiðslu sem fer beint inn á dreifikerfi)
  - Dreifiveitur greiði flutningskerfinu fyrir það öryggi sem þær þurfa

Breytingafrumvarp frh.

- Dreifiveitur skulu láta virkjanir sem tengist beint inn á dreifikerfi (smávirkjanir) njóta hagræðis sem þær skapa í kerfinu
  - Vel staðsett virkjun sem minnkar töp í kerfinu skal njóta þess
- Gjaldskrár almennra notenda 2005-2007
  - Hvorki samkeppni né verðlagseftirlit
  - Óheimilt að hækka gjald fyrir orku til bundinna kaupenda umfram eðlilegar kostnaðarhækkkanir
  - Heimilt að ákveða hámarksverð í reglugerð ef óeðlilegar hækkkanir verða